Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsregionråd
Anna Starbrink (L)

INTERPELLATIONSSVAR

2019-06-11 RS 2019-0602

Svar på interpellation 2019:20 av Britt-Mari Canhasi (SD) om hedersutsattas utsatthet inom sjukvården

Frågor till ansvarigt regionråd:

1. Kommer Region Stockholm att se över möjligheterna för ungdomar och även vuxna i riskgruppen hedersutsatta att få träffa läkare och annan vårdpersonal ensamma?
2. Vilka åtgärder har vidtagits för att säkerställa att i de fall tolkar används, inte finns en intressekonflikt mellan patienters intressen och patientens familj/släkt?
3. Vilka åtgärder har Region Stockholm vidtagit för att obehörig vårdpersonal, som i fallet med Region Skåne, inte ska få tillgång till journaluppgifter?
4. Finns det en handlingsplan för nya arbetssätt och rutiner där känsliga journaluppgifter döljs så att inte anhöriga kan se dem via nätet?

Som svar vill jag ange följande:

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket är en verklighet för många flickor, pojkar, kvinnor och män runt om i Sverige och så även i Region Stockholm. Alla människor har rätt att leva, tro och älska som man vill. Vi kan och ska inte blunda för de stora problem och frihetsberövning som det hedersrelaterade våldet och förtrycket medför. Mycket görs redan i regionen idag men vi behöver fortfarande göra stora ansträngningar för att alla människor ska få växa upp och leva sina liv i frihet.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar sedan tidigare med uppdraget att ta fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Handlingsplanen kommer inom kort vara färdigställd. I planen hänvisas till det vårdprogram som Akademiskt primärvårdscentrum (APC) tagit fram om Våld i nära relation. Där beskriver man hur vårdgivare ska tänka kring ett möte med patienter som misstänkts vara utsatt för våld. Enligt beskrivningen ska frågor om våld ställas enskilt till patienten och medföljande personer ska hänvisas till väntrummet.

Det är Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer som är styrande för hälso- och sjukvårdens samt tandvårdens arbete. Alla bestämmelser och allmänna råd kan när det är aktuellt tillämpas vid hedersrelaterat våld och förtryck.

I de fall tolkar används är det naturligtvis viktigt att säkerställa att det inte finns en intressekonflikt mellan patientens intressen och patientens familjs intressen. Tolkleverantören är alltid skyldig att följa de lagar, förordningar samt föreskrifter och allmänna råd som utfärdats. Leverantören är också skyldig att följa beställarens egna riktlinjer som berör

leverantören vid utförande av uppdraget. Tolkleverantören ska ha rutiner för att förhindra att leverantören gör sig skyldig till jävsituationer vid utförande av uppdrag. Om en intressekonflikt uppstår ska leverantören omedelbart informera om det.

Det som hände i Region Skåne var oerhört allvarligt och fullkomligt oacceptabelt. Enligt patientdatalagen har vårdgivarna ett tydligt ansvar för att göra systematiska logguppföljningar av vårdpersonalens journalöppningar för att upptäcka olaga journalöppningar. All egenproducerad vård och många av de privata vårdgivarna med vårdavtal använder ett logguppföljningsverktyg för detta som heter SALA. Verktyget analyserar vårdpersonalens loggar i journalsystemet en månad bakåt i tiden och markerar de journalöppningar som behöver granskas (där inte vårdrelation kan påvisas). De vårdgivare som inte använder SALA gör logguppföljningar via en standardrapport från journalsystemet.

I den sammanhållna journalföringen har vårdgivarna också ett ansvar att informera patienterna om möjligheten att spärra sin journal från den sammanhållna journalföringen. Dessutom ingår vissa av regionens vårdverksamheter inte i den sammanhållna journalföringen utan är så kallade skyddade enheter. Det finns också möjlighet för patienter att få sin journal förd under reservnummer alternativt helt på papper, vilket ger skydd då journaluppgifter inte finns under personnumret.

Det finns riktlinjer och stödmaterial till vården för hur känsliga journaluppgifter döljs hos både vårdgivare och på Vårdgivarguiden. Vid funderingar eller frågor om ungdomar och hedersrelaterat förtryck och våld går det också bra att kontakta resurscentrumet Origo. Origo är ett samarbete mellan Region Stockholm, alla kommunerna i länet och Polismyndigheten i Region Stockholm. Dit kan både anställda i vården och ungdomar vända sig.

Utöver det här finns också möjlighet att förhindra att patienter till exempel tvingas till att visa sin journal. Patienten kan själv försegla sin journal och vården har också informationsmaterial och kunskap om behovet av att fråga om de kan vara behjälpliga med att försegla journalen. Journalen kan förseglas i sin helhet eller på enhetsnivå. Att försegla innebär att det inte går att läsa i Journal via nätet från de enheter och de anteckningar som gäller från de förseglade enheterna. Det syns inte att det är förseglat och anteckningarna visas inte. Vården i regionen har beredskap att bistå med försegling alla dagar dygnet runt. Utöver det här finns också 23 stycken så kallade undantagna sökord som används av vården för dokumentation som bland annat berör hot och våld. Det innebär att dokumentation under dessa undantagna sökord inte visas i Journal via nätet.

Region Stockholm ska göra allt som står i vår makt för att förebygga och upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck. Så att alla människor får möjlighet att växa upp och leva det liv de själva vill.

Därmed anser jag interpellationen besvarad

Anna Starbrink